

**Годишен план
за спречување на корупцијата во
Општина Градско за 2026 година**

Април, 2026 година

ВОВЕД

Интегритетот и корупцијата се две спротивставени појави, односно секое коруптивно дејство претставува кршење на интегритетот. Интегритетот пак, од друга страна претставува квалитет на дејствување во согласност со општоприфатените морални вредности и норми во корист на јавниот интерес.

Општина Градско, почитувајќи ги начелата на законитост, ефикасност, ефективност, сервисна ориентација, а ставајќи акцент на јакнење на интегритетот на вработените, нивната стручност и компетентност, важи за општина кај која приоритет е јавниот интерес. Истиот, претставува мотив за создавање на неколку механизми за справување со корупцијата.

Годишниот план за спречување на корупцијата во Општина Градско е дизајниран да се дејствува првенствено превентивно што подразбира намалување на ризиците за корупција преку зајакнување на регулативата, јакнење на функционалноста на институциите на системот и враќање на довербата во него, јакнење на свеста и вклучување на граѓанското општество и јавноста во антикорупциските напори. Годишниот план е заснован на реални процеси и цели кои резултираат со континуирано намалување на корупцијата, а нејзината имплементација ќе испрати силна порака до македонското општество дека борбата против корупцијата конечно се остварува.

Модерното „отворено општество“ бара партиципација на граѓаните во донесувањето на важни одлуки. Во поглед на донесувањето на Буџетот, Општина Градско веќе неколку години организира Буџетски форуми каде што учествуваат граѓаните во креирањето и донесувањето на Буџетот. Општина Градско како транспарентна општина има и веб страна на која се презентираат сите тековни активности и постапки, со што секој граѓанин е во можност да биде информиран навремено за остварување на неговите права и обврски, да учествува во јавните повици, притоа почитувајќи ги законските норми, преку постоечки Комисии и законски постапки да биде објективно избран.

Со оглед на ризиците кои се наметнуваат од областа на корупцијата, Општина Градско има потреба од дефинирани алатки и механизми со кои ќе ги заштити внатрешните процеси и постапки. Во рамки на надлежноста и делокругот на работење засега не се идентификувани фактори кои го отежнуваат функционирањето на општината. Сепак, долгорочно, општината изготвува антикорупциски план кој го адаптира и наметнува како обврска и за вработените и за граѓаните, како круцијална алка во целиот процес.

ПРОЦЕНКА НА РИЗИЦИТЕ ОД КОРУПЦИЈА

Проценката кон ризиците од корупција е првиот чекор од процесот на подготовка на Годишниот план за спречување на корупцијата во Општина Градско.

Анализата на областите осетливи на корупција е составен дел од Годишниот план за проценка на ризици од корупција на Општина Градско за 2026 година, црпени се информации од Стратегијата за управување со ризици на Општина Градско и практично претставува интегриран дел од Планот.

При проценката е користено макро гледиште, односно направена е анализа на факторите на ризици на системот како целина.

Врз основа на направена анализа во рамки на организациските единици во Општина Градско, постојат повеќе области каде што е можна појава на корупција.

Главен акцент во антикорупцискиот план е ставен на вработените и раководството.

Преку јакнење на нивниот професионален и личен интегритет од нив се очекува да ги извршуваат професионално задачите, согласно законите, прописите и интерните процеси и со тоа смело да се спротивстават на корупцијата. За континуитет при детектирањето на ризици и нивно справување, управувањето со ризиците потребно да стане составен дел од деловното планирање на општината и на извршувањето на нејзините надлежности.

Истовремено, управувањето со ризиците треба да стане дел од секојдневната култура на однесување на менаџментот и на сите вработени во општината.

Општината има номинирано лице за интегритет, кое се има посетувано повеќекратни обуки за имплементација на политиката за интегритет.

ПРИЧИНИ, УСЛОВИ И ФАКТОРИ ЗА ОВОЗМОЖУВАЊЕ КОРУПЦИЈА

Теоретски, доколку некој од вработените или раководството свесно ги злоупотребува својата службена положба и овластувања за директно или индиректно понудена, дадена, ветена, побарана, прифатена или очекувана корист материјална или нематеријална или друга придобивка за себе или некој друг, станува збор за корупција.

Праксата досега покажува дека вработените во општината ги почитуваат начелата на законитост, интегритет, јавност, заштита и одговорност, што е индикатор дека службениците може да препознаат и да се справат со можноста за пробивање на корупцијата во делокругот на работењето.

ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА АЛАТКИ И КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА ДЕТЕКТИРАНИТЕ РИЗИЧНИ ОБЛАСТИ

Корупцијата е забрането однесување кое ја загрозува демократијата и владеењето на правото, па затоа е потребно колку е можно повеќе индивидуите и институциите да работат на нејзино спречување.

За да се намалат негативните последици кои настануваат од корупцијата, тенденција на општината е да се воспостави цврста политика за борба против корупцијата, заради заштита на граѓаните и државата, а особено заради воспоставување и почитување на владеењето на правото.

Како алатки и механизми за надминување на детектираните ризични области, Општина Градско ги има:

- Доследно почитување на законската регулатива,
- Редовна внатрешна ревизија на работењето од финансиски и правен аспект,
- Почитување на начелата на стручност и компетентност при селекција на кандидатите за вработување,
- Јакнење на свеста и едуцирање на вработените за ризиците од корупција,
- Воспоставување и примена на методологија за идентификување, анализа и оценка за ризиците од корупција,
- Вработено лице во Општина Градско кое е определено за пријавување за неправилности, односно заштитено внатрешно пријавување,
- Почитување на елементите од системот за интегритет кои општината ги има донесено и имплементирано, како и редовно ажурирање на истите,
- Посебен банер ИНТЕГРИТЕТ И АНТИКОРУПЦИЈА на интернет страницата на Општина Градско, преку кој се пристапува до усвоените и имплементирани елементи од системот за интегритет и антикорупција,
- Проактивна и реактивна транспарентност во однос на слободниот пристап до информациите од јавен карактер,
- Креирање и објавување во соодветен формат, односно компјутерски обработлив формат на отворени податоци, кои Општина Градско ги создава со текот на работењето, согласно законските надлежности,
- Општината има номинирано лице за интегритет, кое се има посетувано повеќекратни обуки за имплементација на политиката за интегритет.

ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА ОПШТИНА ГРАДСКО СО ОСОБЕН АКЦЕНТ НА ЈАКНЕЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА ВРАБОТЕНИТЕ

Степенот на одговорност за брз одзив и максимизирање на ефикасноста за давање на услугите во голема мера влијае на јакнење на капацитетите на институциите.

Акцент во спротивставувањето со корупцијата во голема мера има и интегритетот на вработените.

Под интегритет се подразбира подготвеноста на поединецот да препознае и одлучно да се спротивстави во некоја незаконска, неморална или нечесна ситуација.

Под поимот „интегритет“ се подразбира и законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата.

Со обезбедување на повеќе едукации, обуки и со почитување на законските норми, службениците ќе можат соодветно да одговорат на сите предизвици кои може да произлезат од корупцијата.

Справувањето на Општина Градско со корупцијата ќе започне со испраќање на јасна порака до сите дека корупцијата нема да остане несанкционирана и ќе се води според следните 5 законски принципи: принцип на законитост, принцип на интегритет, принцип на еднаквост, принцип на јавност и принцип на заштита и одговорност.

НАВРЕМЕНО ПОСТАПУВАЊЕ ВО ВРСКА СО ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОТРЕБНИТЕ УСЛУГИ КОН ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИТЕ ЛИЦА

Согласно начелото на сервисна ориентација, според Законот за општата управна постапка, службеникот е должен и сервисно ориентиран кон остварувањето на правата и интересите на странките.

Општина Градско веќе подолг временски период важи за општина која навремено одговара на доставените барања, успешно и навремено постапува при спроведувањето на постапките, притоа почитувајќи ги законски утврдените временски рокови.

Досега, праксата покажува дека доколку не постои некомплетно доставена документација или суштинска пречка во смисла на постоењето услови за остварување на правата на граѓаните, службениците транспарентно, навремено и одговорно ги изготвуваат и донесуваат актите потребни за остварување на правата и интересите на граѓаните.

НАВРЕМЕНО ПОСТАПУВАЊЕ ВО ВРСКА СО ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОТРЕБНИТЕ УСЛУГИ КОН ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИТЕ ЛИЦА

Согласно начелото на сервисна ориентација, според Законот за општата управна постапка, службеникот е должен и сервисно ориентиран кон остварувањето на правата и интересите на странките.

Општина Градско веќе подолг временски период важи за општина која навремено одговара на доставените барања, успешно и навремено постапува при спроведувањето на постапките, притоа почитувајќи ги законски утврдените временски рокови.

Досега, праксата покажува дека доколку не постои некомплетно доставена документација или суштинска пречка во смисла на постоењето услови за остварување на правата на граѓаните, службениците транспарентно, навремено и одговорно ги изготвуваат и донесуваат актите потребни за остварување на правата и интересите на граѓаните.

ПОЧИТУВАЊЕ НА ЗАКОНСКИТЕ ПРОПИСИ, ЕТИЧКИОТ КОДЕКС ЗА КОЛАНИТЕ ФУНКЦИОНЕРИ И КОДЕКСОТ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

Општина Градско доследно ги применува одребите од Етичкиот кодекс на локалните функционери на Општина Градско како и кодексот за административните службеници.

Правната рамка е основа за пренесување на минималните задолжителни стандарди и принципи на однесување на секој административен службеник.

Законите и прописите би можеле да ги утврдат фундаменталните вредности на јавната служба и треба да ја обезбедат рамката за упатување, истражување, дисциплинска постапка и за гонење.

Треба да постојат јасни правила со кои ќе се дефинираат етичките стандарди што ќе го раководат однесувањето на административните службеници во контактите со јавниот сектор, на пример во врска со условите за јавните набавки, обезбедувањето услуги однадвор или за вработувањето во јавниот сектор.

Зголемувањето на интеракцијата меѓу јавниот и приватниот сектор налага поголемо внимание да им се посвети на вредностите на јавната служба, а од надворешните партнери да се бара да ги почитуваат тие вредности.

Вработените се раководат според однесувањето на своите претпоставени. Оттука, од суштествено значење е секој обид за намалување на корупцијата да биде предводен од највисоките функционери, кои отворено ќе ја искажат својата поддршка на кампањата.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ДОВЕРБАТА НА ГРАЃАНИТЕ КОН ИНСТИТУЦИЈАТА И МОТИВИРАЊЕ ДА ПРИЈАВАТ КОРУПЦИЈА

Круцијална алатка во намалувањето на борбата против корупцијата е мотивацијата на граѓаните да пријават корупција.

Одлуката на граѓаните да се спротивстават на ситуација во која за да ги остварат нивните права се „принудени“ да ги „наградуваат“ службениците надвор од нивната службена должност е првиот чекор во овој процес.

Општина Градско има определено лице за интегритет и лице за заштитено внатрешно пријавување.

Во таа смисла, граѓаните се охрабруваат да ги пријавуваат сите такви незаконски постапувања доколку постојат.

Неопходно е да постои доверба во институциите со оглед дека законите ги регулираат сите постапки, активности и дејствија.

Секое прекршување на Законот треба да има соодветна санкција како последица, без разлика дали станува збор за функционер, раководител или административен службеник со пониско звање.

Општина Градско на својата веб страна во иднина ќе постави банер „Пријави корупција“. Преку оваа можност, граѓаните ќе се обраќаат лицето за интегритет и лицето за заштитено внатрешно пријавување во општината, кој ги разгледува барањата и согласно содржината односно елементите за корупција, образецот (барањето) ќе го препраќаат до Државната комисија за спречување на корупцијата, за понатамошно постапување односно утврдување на постоење на корупција или до други надлежни органи.

ЗАЈАКНАТА КОНТРОЛА И НАДЗОР НА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Постапките за јавни набавки во целост се спроведуваат преку електронскиот систем за јавни набавки и истите се транспарентни, како и јавно достапни за јавноста. Договорите се објавуваат на веб страната на општината.

Точно и прецизно да се врши планирање на постапките за јавни набавки и навремено во законскиот утврден рок, до крајот на јануари во тековната година, да се доставуваат до надлежните службеници за јавни набавки заради подготовка и објава на годишниот план за јавни набавки.

Професионална едукација на вработените преку одржување на обуки за надградба на знаењето, обуки за практична примена на законот за јавни набавки и обуки за антикорупција.

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА МЕЃУИНСТИТУЦИОНАЛНАТА СОРАБОТКА И СОРАБОТКА ВО БОРБАТА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА ПРЕКУ ПЛАТФОРМАТА ЗА ИНТЕРОПЕРАБИЛНОСТ

Платформата за интероперабилност овозможува електронска размена на податоци и документи помеѓу институциите/компаниите на стандардизиран, безбеден и унифициран начин.

Размената на податоци помеѓу две институции се одвива според дефинирани стандарди за безбедност, заштита формат и структура на податоците.

Непречениот проток на информации преку платформата за интероперабилност, го намалува времето потребно за пренос на информациите помеѓу институции, со што се олеснува протокот на електронски информации кои се потребни за обезбедување на јавни услуги прилагодени на потребите на граѓаните и бизнисите.

Ваквата размена на податоци ја зголемува ефикасноста при работењето и го зголемува задоволството од услугите кои им се нудат.

Имплементацијата на овој проект овозможува меѓусебна електронска размена на податоци меѓу државните органи, институциите кои се од значење за извршувањето на нивните функции и може да допринесе за квалитетно работење, економичност и ефикасност.

Во наредниот период треба да се изнајде начин и општините да се приклучат кон оваа платформа, со што ќе се зголеми бројот на конекции со институциите со кои ќе разменува податоци.

ЈАКНЕЊЕ НА АЛАТКИТЕ ЗА ОТЧЕТНОСТ И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА ОПШТИНА ГРАДСКО

Општината согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер во целост ги спроведува и применува сите алатки кои се предвидени со цел отчетност и транспарентност во работењето. Посебно се залага за проактивната транспарентност.

Во овој корпус влегуваат и креирањето на отворените податоци и доследна примена на елементите од системот на интегритет.

Веќе подолг период, Општина Градско е водечка или помеѓу водечките

институции во државата во примена на системот на интегритет, отворените податоци и проактивната транспарентност.

Ова е детектирано од страна на голем број на организации и институции чиј предмет на интерес е проценката на т.н. добро владеење.

Градоначалник на општина Градско

Киро Нацков

